

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Rýznarovou ve věci

žalobce: **K. H.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 6. 2024, č. j. X, ve věci příspěvku na bydlení

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky ve Zlíně (dále jen „úřad práce“) ze 14. 3. 2024, č. j. X. Úřad práce tímto rozhodnutím žalobci odejmul příspěvek na bydlení od 1. 1. 2024, protože žalobce znemožnil provedení šetření v místě bydliště.
2. **Žalovaný v napadeném rozhodnutí** vysvětlil, že zaměstnanci úřadu práce mají při plnění úkolů podle zákona právo vstupovat do obydlí, které žadatel o příspěvek na bydlení a s ním společně posuzované osoby užívají, a to s cílem provádět šetření v místě pro zjištění podmínek nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši. Pokud žadatel o příspěvek na bydlení nedá souhlas se vstupem do obydlí nebo znemožní provedení šetření v místě, úřad práce příspěvek na bydlení nepřizná nebo odejme, a to podle § 65 odst. 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“).
3. Úřadu práce vznikly pochybnosti na základě vyjádření žalobce z 23. 1. 2024, a to o

skutečnostech, které žalobce prokazoval. Proto úřad práce žalobce písemně vyzval k provedení šetření v místě jeho bydliště 6. 2. 2024 od 10 do 11 hodin. Výzva obsahovala i poučení o následcích jejího nesplnění. Žalobce podal stížnost na postup úřadu práce a vyjádřil nespokojenost s již třetím šetřením, informoval úřad práce o tom, že v místě probíhají stavební práce a přiložil poučení o bezpečnostních pokynech na stavbě.

4. Pracovnice úřadu práce se 6. 2. 2024 v 10:25 h v bydlíšti žalobce na pozemek ani do domu nedostaly, protože branka i ostatní možné vstupy byly zavřené a zamknuté „na řetěz“. Zvonek tam nebyl. Šetření proto nebylo provedeno.
5. Žalobce téhož dne v 13:18 h úřadu práce doručil stížnost, podle které viděl, že pracovnice úřadu práce přišly k brance do dvora, která nebyla uzamčená, naklonily se přes branku, a poté odešly. Nepokusily se zazvonit na zvonek, ani zaklepat na okno. Než se žalobce oblékl a přezul, Ž. a H. vozidlem odjely. Žalobce byl zbytečně obtěžován.
6. Žalobce se seznámil se správním spisem 20. 2. 2024 a úřad práce mu poskytl lhůtu k vyjádření do 1. 3. 2024. Žalobce odmítl protokol podepsat a důvody neuvedl.
7. V písemném vyjádření z 29. 2. 2024 žalobce navrhl jako důkaz výsledky pracovníků úřadu práce a audiovizuální záznam pořízený žalobcem 6. 2. 2024 v místě šetření.
8. Úřad práce se pokusil opakovaně provést šetření v místě trvalého pobytu žalobce, dvakrát ho vyzval k provedení šetření v místě a výzvy byly žalobci prokazatelně doručeny. Předchozí ohlášený pokus o šetření v místě proběhl v rámci řízení o jiné žádosti 10. 10. 2023.
9. Žalovaný dospěl podle správního spisu k závěru, že žalobce bránil zjištění stavu věci ve smyslu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „správní řád“). Žalobce znemožnil 6. 2. 2024 provedení šetření. Kromě toho, že je branka uzavřená do dvora na řetěz, dům nemá zvonek a žalobce se v místě šetření nenacházel, respektive nijak nedal najevo, že je v domě přítomen, nemohly 6. 2. 2024 pracovnice úřadu práce ověřit žádnou skutečnost rozhodnou pro posouzení nároku žalobce na příspěvek na bydlení, zejména okruh společně posuzovaných osob, faktické užívání domu žalobcem k bydlení a způsob vytápění. Žalobce byl o následcích znemožnění šetření poučen.
10. Žalovaný souhlasil s nadbytečností svědeckých výpovědí pracovníků úřadu práce, protože by nezměnily nic na tom, že žalobce je do domu za účelem šetření nepustil, což ani nepopírá. Zjištění z pokusu o provedení šetření jsou zaznamenána v protokolu a záznamu z místního šetření. Žalobce šetření mařil a místo toho, aby otevřel a šetření umožnil, si pořizoval audiovizuální záznam o tom, jak pracovnice úřadu práce stojí před brankou do dvora. K tomu mu však pracovnice neudělily souhlas a žalobce tím porušil § 84 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Žalovaný neshledal důvod, proč by měly pracovnice klepat na okno, jestliže je žalobce viděl a poznal, jak tvrdí a přesto neotevřel. Žalobce nevyhlédl z okna, aby pracovnice oslovil a dal najevo, že se nachází v domě, případně sdělil, že se potřebuje obléknout. Nelze usuzovat, že žalobce v době šetření 6. 2. 2024 byl v domě přítomen; mohl pouze použít kameru k nahrávání okolí domu a prostoru u brány. Kamerový záznam z času šetření nemůže prokázat přítomnost žalobce v jeho obydlí.
11. K námitce žalobce žalovaný sdělil, že na místě byly dvě pracovnice úřadu práce a neměly důvod jakýmkoliv způsobem záznam z šetření falšovat. Fotodokumentace z aplikace mapy.cz není způsobila prokazovat skutečnosti potřebné pro posouzení příspěvku na bydlení. K námitce žalobce, že nemá povinnost mít zvonek, žalovaný uvedl, že pro potřeby doručování listovních zásilek tato povinnost platí. Proti obsahu protokolu měl žalobce

možnost vznést námitky, což neučinil. K návrhu žalobce na důkaz audiozáznamem z jednání na úřadu práce 20. 2. 2024 žalovaný uvedl, že v protokolu tento záznam není zmíněn a není způsobilý dokázat, že příspěvek na bydlení byl odejmut neoprávněně.

12. **Žalobce v žalobě** namítal nepřezkoumatelnost a nezákonnost napadeného rozhodnutí. Správní orgány vycházely z nedostatečně prokázaného stavu věci. Úřad práce žalobce nevyrozuměl o provádění důkazů mimo ústní jednání a o dokazování neučinil záznam ve spise. Úřední osoby 6. 2. 2024 přijely bílým vozidlem k žalobci, došly k neuzavřené bráně před domem a ihned zase odešly. K tomu žalobce navrhoval důkaz audiovizuálním záznamem pořízeným v místě bydliště v době šetření a výslech pracovníků úřadu práce. Žalovaný neuvedl, které žádosti se týkalo šetření 10. 10. 2023. Podle judikatury úřední záznam nemůže být ve věci jediný důkaz a je třeba vyslechnout úřední osoby jako svědky. Úřední osoby si mohly do záznamu napsat „tak říkajíc cokoliv si zamlou“, a tak se stalo. V záznamu byly vědomě lživé údaje o tom, že brána i ostatní možné vstupy byly zavřené a „zamknuté na řetěz“. Žalovaný se nevypořádal s námitkami týkajícími se soudní judikatury. Žalovaný nemohl předjímat výsledek výslechu svědků tím, že uvážil, že by nic nezměnily na tom, že je žalobce do domu nepustil, a dále, že je nezpochybnitelné, že pracovnice úřadu práce neměly důvod záznamy falšovat. Žalobce považoval za nepřijatelný závěr, že úřední osoby jsou a priori věrohodné. Žalobce dále namítal, že neměl možnost seznámit se záznamem o šetření k jiné žádosti, ani se k němu vyjádřit. Správní spis nebyl opatřen soupisem všech součástí. Úřad práce přesvědčivě neodůvodnil ani odmítnutí důkazu audiovizuálním záznamem pořízeným žalobcem, stejně jako žalovaný.
13. K argumentu žalovaného o porušení § 84 občanského zákoníku žalobce namítl, že § 88 odst. 1 občanského zákoníku upravuje výjimku z práva na ochranu osobnosti. V otázce přípustnosti důkazu audiovizuálními záznamy úředních osob se judikatura dosud ne zcela ustálila. Podle žalobce nelze audiovizuální záznam pro potřeby dokazování ve správním řízení zcela vyloučit. V pochybnostech je třeba vyhodnotit přiměřenost zásahu do práv nahrávané osoby, což správní orgány neučinily.
14. Správní orgány neodůvodnily, proč žalobci odňaly příspěvek na bydlení od 1. 1. 2024, podle jakých právních předpisů takto rozhodly a jakými úvahami se řídily při jejich výkladu. Závěr žalovaného, že příspěvek na bydlení nebyl žalobci za leden 2024 přiznaný, a proto nemohl být vyplacený, je v rozporu se správním spisem. Úřad práce žalobci příspěvek přiznal rozhodnutím z 1. 12. 2023 na časově neurčité období počínající dnem 1. 10. 2023. Podle § 51a odst. 1 a 2 zákona o státní sociální podpoře měl žalobce nárok na příspěvek k 31. 12. 2023, a proto mu náležela jeho výplata v následujícím kalendářním čtvrtletí. Podle § 57 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře měl úřad práce vyplatit žalobci příspěvek za leden 2024 do 29. 2. 2024. Výplata v zákonné lhůtě neproběhla, a proto úřad práce zadržoval výplatu příspěvku od 1. 3. 2024 protiprávně.
15. Žalobce upozornil, že úřad práce žalobci příspěvek na bydlení přiznal na základě žádosti z 29. 6. 2024 opětovně. Žádost se vztahovala ke stejnému bytu, k totožnému počtu společně posuzovaných osob i způsobu vytápění. Úřad práce provedl 10. 7. 2024 šetření v místě bydliště, které žalobci předem neohlásil, a přesto nezjistil žádné pochybnosti. Tak odpadlo podezření, že žalobce má snad nějaký motiv tajit před úřadem práce skutečnosti rozhodné pro posouzení nároku na příspěvek na bydlení. Žalobce navrhl, aby soud vzal tyto skutečnosti v potaz podle § 52 odst. 2 s. ř. s.
16. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** zdůraznil, že nemá důvod zpochybnit jednotlivé procesní

úkony včetně sociálního šetření. Úřad práce žalobce vyzval k provedení šetření v místě jeho bydliště a výzva obsahovala i poučení o následcích jejího nesplnění. Úřad práce výzvu doručil žalobci 31. 1. 2024.

17. Žalovaný shledal další dokazování jako neúčelné. Žalobce žádá stát opakovaně o pomoc prostřednictvím příspěvku na bydlení a je zcela legitimní, že prokazování nároku na dávku je kompenzováno přísným dodržováním povinností. Pokud je žadatel nehodlá akceptovat a dodržovat, je třeba počítat s následkem, kterým je i možnost odejmutí dávky.
18. **Žalobce v replice** nesouhlasil s tvrzením žalovaného, že vytváří místo součinnosti potíže. Obsah záznamu o místním šetření neodpovídá skutečnosti a žalobce se tomuto postupu pouze brání.
19. Krajský soud **přezkoumal** napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
20. Soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
21. Soud neshledal žalované rozhodnutí jako **nepřezkoumatelné** pro nedostatek důvodů. Žalovaný a úřad práce žalobci srozumitelně vysvětlily, z jakého důvodu shledaly jeho námitky jako nedůvodné. Napadené rozhodnutí obsahovalo všechny náležitosti podle § 68 správního řádu.
22. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného může podle judikatury plynout též z toho, že se jako odvolací orgán nezabýval všemi odvolacími námitkami, tedy že nevyčerpal celý rozsah odvolání [srov. rozsudky NSS č. j. 3 As 51/2007-84, a č. j. 8 Afs 66/2008-71]. Neznamená to ovšem, že by odvolací správní orgán musel ke každé odvolací námitce podrobně odůvodnit své stanovisko a vypořádat každý dílčí argument odvolatele. Námitky lze vypořádat i tak, že správní orgán prezentuje v odůvodnění právní názor odlišný od názoru účastníka řízení, pakliže zdůvodnění tohoto názoru poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Tím minimálně nepřímo vypořádá i námitky účastníka řízení. Absence odpovědi na jednotlivé argumenty účastníka v odůvodnění rozhodnutí bez dalšího nezpůsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Podstatné je, aby se správní orgán vypořádal se všemi základními námitkami (viz rozsudek NSS č. j. 6 As 152/2014-78, Kocourek, T. § 76. In Kühn, Z., Kocourek, T. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Leges, 2019. s. 618).
23. Jak soud citoval podrobně z napadeného rozhodnutí, správní orgány se zabývaly nosnými rozhodovacími důvody a námitkami žalobce natolik podrobně, aby vyhověly požadavkům na přezkoumatelnost rozhodnutí podle § 68 správního řádu a konstantní judikatury a vysvětlily žalobci, proč mu odňaly příspěvek na bydlení.
24. Soud shledal jako neopodstatněné námitky proti **zjištění skutkového stavu**.
25. Správní orgán je povinen zjistit skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu). Soud dospěl k závěru, že v posuzovaném případě úřad práce zjistil skutkový stav v souladu s § 3 a § 50 a násl. správního řádu o dokazování. Žalobce žádal o příspěvek na bydlení již dříve (tzv. pokračovací žádost žalobce doručil úřadu práce 31. 7. 2022 a žádost o dávku na období od 16. 7. 2023 do 30. 9. 2023 doručil 26. 11. 2023), jak je soudu známo z věci sp. zn. 72 Ad 52/2024. Úřadu práce byly proto známy z jmenovaných řízení o žádostech žalobce o příspěvek na bydlení některé skutečnosti a z důvodu nové žádosti a plynutí doby je bylo třeba ověřit tak, aby byly zjištěny v souladu se zákonem a

aktuálně, k vedenému řízení.

26. Úřad práce vycházel z žádosti žalobce a listin, které mu doručil. Úřad práce hodlal ověřit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, a proto vyzval žalobce k umožnění šetření v místě. Důvodem bezesporu byla skutečnost, že žalobce úřadu práce neumožnil šetření 10. 10. 2023, jak uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí na straně 5 a bylo mu známo z předchozích řízení ve věci žalobce o žádosti o příspěvek na bydlení (viz také rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 72 Ad 52/2024 z 28. 5. 2025). Tím úřadu práce jednoznačně vznikla pochybnost o skutkovém stavu.
27. Oprávněné úřední osoby zaznamenaly průběh pokusu o šetření v místě bydliště žalobce do záznamu, jak jim ukládá § 68a zákona o státní sociální podpoře. Jak vyplývá ze správního řádu a zákona o státní sociální podpoře, tyto zákony užití úředních záznamů předpokládají.
28. Žalobce obsah úředního záznamu z 6. 2. 2024 žádnými důkazy nevyvrátil a přenesené důkazní břemeno neunesl. V řízeních na žádost leží důkazní břemeno v první řadě na žadateli o dávku ze státního rozpočtu, byť nezbavuje úřad práce povinnosti zjistit skutkový stav v souladu se zákonem. Žalobce však žádným tvrzením nezpochybnil záznam o šetření v místě bydliště.
29. Ostatně žalobce ve skutečnosti nepopírá, že oprávněným úředním osobám vstup do domu neumožnil. Proto výslech oprávněných úředních osob nebyl na místě.
30. Ve správním spise ve věci 72 Ad 52/2024 je nájemní smlouva na byt v místě trvalého bydliště žalobce. V posuzované věci ze správního spisu vyplývá, že příjmem žalobce je nájemné z bytu. Počet osob v domě (bytě) je rozhodnou skutečností, posuzovanou při vzniku nároku na příspěvek na bydlení (§ 7 odst. 5, § 25 a § 26 zákona o státní sociální podpoře). Proto bylo třeba tento údaj ověřit.
31. Soud – stejně jako žalovaný – neshledal podle obsahu správních spisů a soudních spisů v posuzované věci a ve věci sp. zn. 72 Ad 52/2024 důvod, pro který by měl pochybovat o věrohodnosti oprávněných úředních osob a důvěryhodnosti jejich záznamů ve správním spise. Naopak, neumožnění šetření již 10. 10. 2023 a stížnosti žalobce na opakované provádění šetření svědčí o věrohodnosti záznamů o neposkytnutí součinnosti žalobcem.
32. Soud neshledal ani podjatost oprávněných úředních osob ve smyslu § 14 správního řádu a nezjistil z obsahu správních spisů a soudního spisu takový poměr oprávněných úředních osob k věci nebo k osobě žalobce, aby měl pochybnosti o jejich podjatosti či případné nestrannosti. Ostatně, žalobce žádný jiný důvod nevěrohodnosti, podjatosti nebo nestrannosti oprávněných úředních osob neuvedl.
33. Neopodstatněná je námitka, že úřad práce **žalobci odňal příspěvek na bydlení už od 1. 1. 2024** v rozporu se zákonem. Příspěvek se odejme ode dne následujícího po dni, jimž uplynulo období, za které již byla dávka vyplacena (§ 53 zákona o státní sociální podpoře). Rozhodným obdobím pro příspěvek na bydlení je kalendářní čtvrtletí (§ 6, § 25 odst. 3, § 51a zákona o státní sociální podpoře). Žalobce neumožnil šetření v místě bydliště už 10. 10. 2023, proto neosvědčil podmínky nároku ani k 31. 12. 2023 a neuplatní se § 51a odst. 1 a 2 zákona o státní sociální podpoře.
34. Soud nepřisvědčil žalobní námitce, že zde byl **opomenutý důkaz**.
35. Takzvané opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo přes návrh účastníků rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud či správní orgán při postupu podle zásady

volného hodnocení důkazů přes návrh účastníků vůbec nezabýval, téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, ale současně též jeho protiústavnost [čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod; k tomu srov. nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 61/94 či rozsudek NSS č. j. 1 Afs 76/2009- 56, body 31 a 32, nebo č. j. 9 Azs 15/2008-108]. Jde tedy o procesní situace, v nichž účastník řízení navrhl provedení konkrétního důkazu, přičemž návrh na toto provedení byl bez věcně adekvátního odůvodnění zamítnut, eventuálně zcela opomenut. To znamená, že ve vlastních rozhodovacích důvodech o zamítnutí návrhu na provedení důkazu nebyla zmínka buď vůbec žádná, či toliko okrajová a obecná, neodpovídající povaze a závažnosti věci (srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2343/08).

36. O takovou situaci se však v posuzované věci nejednalo. Žalovaný se k návrhu žalobce na provedení důkazů výsledky oprávněných úředních osob a audiovideozáznamem dodaným žalobcem jasně vyjádřil. Ostatně, žalobce audiovideozáznam nedoložil ani správním orgánům ani soudu. Proto ho správní orgány a soud nemohly posoudit a uvážit, jestli jeho pořízení bylo v souladu se zákonem.
37. Soud neshledal důvodnou námitku, že úřad práce žalobce **nevyrozuměl o provádění důkazů mimo ústní jednání** a o dokazování neučinil záznam ve spise. Žalobce v žalobě neuvedl, jaké důkazy má na mysli. Ze správního spisu se podává, že úřad práce vycházel ze záznamu z šetření v místě. Žalobce měl možnost se seznámit s obsahem celého správního spisu, na což ho úřad práce upozornil. Žalobce této možnosti využil a 20. 2. 2024 do správního spisu nahlédl, seznámil se s ním a přislíbil zaslání písemného vyjádření, což také učinil.
38. Soud shledal **odnětí příspěvku na bydlení** z důvodu neumožnění místního šetření v souladu se zákony, mezinárodními smlouvami a judikaturou správních soudů.
39. Podle § 65 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře *zaměstnanci orgánu státní sociální podpory jsou oprávněni na základě souhlasu žadatele o příspěvek na bydlení nebo příjemce příspěvku na bydlení v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, které osoba a s ní společně posuzované osoby užívají, a to s cílem provádět šetření v místě pro zjištění podmínek nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši. Pokud žadatel o příspěvek na bydlení nebo příjemce příspěvku na bydlení nebo osoba společně posuzovaná nedá souhlas se vstupem do obydlí, nebo znemožní provedení šetření v místě k ověření skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek na bydlení nebo jeho výši, orgán státní sociální podpory příspěvek na bydlení nepřizná nebo odejme; rozhodnutí o odejmutí může být prvním úkonem ve správním řízení.*
40. Obdobnou věcí a stejnou právní otázkou se správní soudy již zabývaly, například zdejší soud v rozsudku č. j. 72 Ad 49/2019-58 s odkazy na věci vedené u Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) č. j. 4 Ads 184/2020-59, č. j. 3 Ads 133/2008-70 a č. j. 6 Ads 220/2016-32.
41. NSS a další správní soudy dospěly k závěru, že procesní podmínkou vzniku nároku na dávku je ověření skutečností, které jsou pro přiznání dávky rozhodné. Pokud nějaká osoba žádá stát o vyplácení peněžní dávky, je na místě a je zcela legitimní, aby stát splnění podmínek vzniku nároku na dávku ověřil a žadatel toto šetření a omezení strpěl, umožnil a poskytl k němu součinnost. Součinnost spočívá také v tom, že žadatel o benefit státu má označený a provozuschopný domovní zvonek (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 58 Ad 19/2021-28).
42. Proto je třeba, aby žadatel o dávku prokázal finanční a majetkovou situaci. S tím souvisejí oprávnění správního orgánu ověřovat relevantní skutečnosti prostřednictvím sociálního

šetření v obydlí žadatele o dávku. Sociální šetření představuje závažný zásah do práva na soukromí a nedotknutelnost obydlí. V posuzované věci se však nejednalo o natolik závažný zásah, aby jej žalobce nebyl povinen strpět. Ze správního spisu nevyplývá, že by úřad práce své oprávnění k ověření sociálních a majetkových poměrů žalobce zneužil, např. provedením místního šetření svévolně či opakovaně (a tím i nadbytečně), popř. že by např. žalobce tímto úkonem nezákonně diskriminoval.

43. Jak již uvedl zdejší soud v rozsudku č. j. 72 Ad 49/2019-58 podle rozsudku NSS č. j. 4 Ads 184/2020-59, sociální šetření představuje jeden z možných prostředků k řádnému zjištění skutkového stavu. Není nutné jej vždy bezpodmínečně provádět, nelze však na něj ani nahlížet jako na krajní opatření. V posuzované věci není na místě úřadu práce vytýkat, že postupoval při posuzování žádosti žalobce důkladně a pokusil se v rámci zjišťování skutkového stavu v obydlí žalobce provést šetření. Vyhovění žádosti žalobce a s tím spojené přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi a její vyplácení žalobci totiž představuje čerpání finančních prostředků z veřejných rozpočtů, které nejsou neomezené, je nutno je chránit před jakýmkoliv neoprávněným využíváním a pečlivě zvažovat, zda je jejich využití potřebné. Proto je třeba při posuzování splnění podmínek pro přiznání těchto dávek postupovat pečlivě a zjistit skutkový stav v souladu se zákonem.
44. Soud se také ztotožnil s tvrzením žalovaného ve věcech č. j. 4 Ads 184/2020-59 a č. j. 2 Ads 376/2020-45, že dávky pomoci v hmotné nouzi jsou přísně majetkově testovány, neboť tvoří jakousi poslední záchranou síť pro osoby, které nejsou schopny vlastními silami či za pomoci osob blízkých zajistit základní životní potřeby a je tudíž na místě, aby správní orgán ověřoval, zda se žadatel o dávku v takové životní situaci skutečně nachází. Pokud žalobce žádá o finanční plnění z veřejných rozpočtů (dávku státní sociální podpory), lze od něho spravedlivě požadovat přiměřenou součinnost, mj. i vyhovění zákonným požadavkům správních orgánů na prokázání nároku na tuto dávku a poskytovat v rámci relevantní právní úpravy při zjišťování skutkového stavu veškerou potřebnou součinnost, a to i v situaci, kdy v této součinnosti spatřuje zásah do svých práv.
45. Žalobce v posuzované věci neumožnil úřadu práce naplnit účel kontroly bytových poměrů žalobce a zabránil jí, ačkoli k tomu neměl dle svých tvrzení ve správním a soudním řízení žádný ospravedlnitelný a pochopitelný důvod, navíc svá tvrzení o tom, že vstup nebyl uzamčen, nijak neprokázal. Soud se ztotožnil se závěrem správních orgánů, že zde vznikly pochybnosti o údajích uváděných žalobcem a rozhodných pro přiznání a vyplácení dávky. Pokud žalobce přes poskytnutá poučení o negativních důsledcích spojených s neumožněním místního šetření neprojevil potřebnou součinnost, znemožnil tím úřadu práce žádost věcně posoudit pro další období.
46. Mezi účastníky soudního řízení správního není pochyb o tom, že žalobce požádal o příspěvek na bydlení 16. 10. 2023. Úřad práce jednal se žalobcem opakovaně a opakovaně ho poučoval o možných následcích neumožnění sociálního šetření, a to již od roku 2023, od kterého žalobce dávku pobíral. Je zcela pochopitelné a legitimní, že úřad práce chtěl ověřit skutečnosti, které žalobce doložil listinami. Pokud žalobce opakovaně nechtěl vpustit do domu pracovníky úřadu práce, vznikly pochybnosti, např. o tom, jaký počet osob tvoří okruh posuzovaných osob a další.
47. V řízeních na žádost leží důkazní břemeno primárně na žadateli o dávku a žalobce ho neunesl a neposkytl potřebnou součinnost pro zjištění skutkového stavu tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu).

48. Nedůvodná je námitka, že žalobce **neměl možnost seznámit se s podklady rozhodnutí** a správním spisem a **vyjádřit se k věci**. Soud ověřil ve správním spise, že úřad práce zaslal žalobci vyrozumění, že se může vyjádřit k podkladům rozhodnutí před jeho vydáním do osmi dnů a výzvu žalobci doručil do datové schránky 14. 2. 2024 (podle doručky se do datové schránky přihlásila oprávněná osoba). Žalobce na výzvu reagoval písemným vyjádřením z 2. 2. 2024 a dále se dostavil osobně na úřad práce 20. 2. 2024, seznámil se s celým správním spisem a přislíbil zaslání písemného vyjádření. Úřad práce stanovil lhůtu k vyjádření k věci do 1. 3. 2024. Žalobce podle protokolu tento protokol odmítl podepsat a písemné vyjádření zaslal úřadu práce 29. 2. 2024. Procesní práva žalobce tedy nebyla nijak zkrácena a žalobce opakovaně využil možnosti vyjadřovat se k věci. Správní orgány na jeho vyjádření reagovaly v souladu s předmětem řízení a reagovaly na námitky žalobce v míře, kterou jí zákon ukládá.
49. Žalobce žádal, aby soud přihlédl k tomu, že šetření v místě bydliště proběhlo 10. 7. 2024 a nezjistilo žádné pochybnosti (šlo o jiné řízení na žádost žalobce z 29. 6. 2024 a šetření nebylo předem ohlášeno). K tomu soud uvádí, že podle § 75 odst. 1 s. ř. s. „při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu“. Citované argumenty žalobce nejsou skutečnostmi, ke kterým je soud oprávněn dle zákona a judikatury přihlížet. Proto k nim soud nepřihlédl a neprovedl důkaz správním spisem ve věci žádosti z 29. 6. 2024.
50. Závěrem soud shrnuje, že žalovaný zjistil skutkový stav tak, že o něm nebyly důvodné pochybnosti, vybraly právní předpisy, pod které ho podřadil a z toho vyvodily skutkové i právní závěry, které byly v souladu se zákony a se kterými se soud ztotožnil, a proto žalobu zamítl.
51. Soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce v něm neměl úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech sociální péče nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 28. května 2025

Martina Rýznarová v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.